

Szerkesztőségi iroda:

Főér. Szt. Ferenciek háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *minden* nap 11 és 12 óra között. — A lap szillemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Küldőhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendő az előzetesi díjak nyitványok és hirdetések

Hirdetések jutányosan számítottak.

MŰRAKÖZ

MÁGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

A Csáktornya szőlői „Muraközi Hírtől Önszolgálat szövetkezet”, a Perlakon székelő „Alsó-muraközi takarékpénztár” és „Önszolgálat szövetkezet” s a Stridon, székelő muraköz-hegyvidéki közművelődési „Önképzőkör” hivatalos közlénye.

Előfizetési árak:

Éves ára . . . . . 8 forint — kr.
Féléves . . . . . 4 forint 50 kr.
Nyolcféléves . . . . . 1 forint 25 kr.
 Helyes számla 10 kr.

Hirdetések más elfogadottak:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társai és Herndl Brnóban: Stern M.

Nyitvány petitorra 10 kr.

Nyílt levél

a „Muraköz” szerkesztőségéhez!

Tek. Szerkesztő úr!

Becsés lapja 1886. évi november hó 7-én megjelent 15 ik számában szerencsés volt közzétenni elszámolásmat ötszáz forinttról, mint egyik részletéről azon összegeknek, melyek a magyar nyelv szak szerű oktatásában kiváló sikerrel működő muraközi tanítók és a magyar nyelv elsajátításában legtöbb eredményt feltüntető muraközi növendékek megjutalmazása céljából hozzájárultársadalmi uton begyűltek.

Engedje meg tisztelt Szerkesztő úr, hogy ezen alkalomból becsés lapjában, mint az érdekelt nagy vidék elterjedt közönyvében elszámolhasak az 188% tanévre illető, a sorrendben immár második, mennyiségre nézve pedig háromszázaz hetven forintnyi jutalmazási összegről.

Ugyanis az 188% tanévre elszámolás után, következő összegek ma adtak nyilván tartásban:

- 1. A nemesi pénztár választmányának évi ajánlata . . . . . 120 —
- 2. Lázár Bernát úr adományából megmaradt 22 —
- 3. Hirschler Lipót, Miksa, Henrik s Jakab urak második részlete . . . . . 260 —
- 4. Smodies Győző úr évi ajánlata . . . . . 100 —
- 5-6 A régi és új kamatok 33-40
- 7. A beérkező újabb adományok . . . . .

Ezen tételek közül azonban Smodies Győző úr ajánlata beszünttetett; időközben újabb adományok nem érkezvén; végül Lázár Bernát úr adományából pedig azon ténnyre ötven forint oszlatván ki: ezen második utalmazás tételei a következők:

- 1. A nemesi pénztár választmányának évi ajánlata . . . . . 120 —
- 2. Lázár Bernát úr adományából . . . . . 50 —
- 3. Hirschler Lipót, Miksa, Henrik s Jakab urak második részlete . . . . . 200 —

Összesen: 370 —

Ezen összegből megjutalmaztattak:

- Danitz Sándor ráczkánizsai elemi isk. tanító 30 —
- Gerencsér György nedelici rk. isk. tanító 30 —
- Kacuz Ign. m.-szerdahelyi közs. isk. tan. 30 —
- Kovács Gyula stridói áll. isk. igazg. tan. 30 —
- Lutár Miklósné gániosai áll. isk. tanítónő 30 —
- Márkus Sándorné molnári áll. isk. tanítónő 30 —
- Tóth Kálmánné hodosáni áll. isk. tanítónő 30 —
- Tóth Sándorné perlaki áll. isk. tanítónő 30 —
- Thorday János perlaki áll. isk. tanító 30 —
- A czirkovlyáni r. k. iskola növendékei . . . . . 4 —
- A draskovezi r. k. . . . . 4 —
- A hodosáni állami . . . . . 6 —
- A kursanezi állami . . . . . 6 —
- A m.-szerdahelyi községi isk. növendékei . . . . . 4 —
- A molnári állami iskola növendékei . . . . . 5 —
- A perlaki . . . . . 15 —
- A második és negyedik hegykerületi állami iskolának növendékei . . . . . 10 —
- A ráczkánizsai állami iskola növendékei . . . . . 7 —
- A stridói . . . . . 12 —

A szoboticzai r. k.	5 —
A szelniczai r. k.	4 —
A tótszerdahelyi r. k.	4 —
A turescsői r. k.	4 —
A tuskészenygyörgyi r. k.	5 —
A vidovezi r. k.	5 —

Összesen: 370 —

Nyilvántartásban maradt 188% tanévre:

- 1. A nemesi pénztár választmányának évi ajánlata . . . . . 120 —
- 2. Lázár Bernát úr adományának maradéka 170 —
- 3. Hirschler Lipót, Miksa, Henrik s Jakab urak harminedik részlete . . . . . 200 —
- 4. Az összes kamatok 33-40
- 5. A jövő kiosztásig esedékes kamatok . . . . .
- 6. A jövő kiosztásig esetleg beérkező újabb adományok . . . . .

A kiosztást 188% tanévre a minisiteri iskolátogató urak, gondnoksági elnökök és járási főszolgabíró urak voltak szíve-ek tel esíteni.

Becsés lapjában elszámolásunknak közvételezésért szerkesztő urnak legbensőbb köszönetemet nyilvánítva s 14 darab elszámolási okmányt mellékelve, vagyok

Za a Egerszegen, 1888. febr. hó 8 án

hazafiai üdvözléssel

Dr. RUZICKA KÁLMÁN,
 kir. tanfelügyelő.

Muraköz multjából.

X.

PERLAK.

— Egy párosnak 1750 len történet feljegyzése nyomán —

Megállapodván Perlak városában, tekintetmem a Perlakon 12 év óta működő érdeműs plébánosnál Szmeckar Mihálynál, aki a theologiát Bécsben végezte s daczára annak, hogy szegény zagorai szülőtől származott, emberséges magaviseletével tudományával, lelkesíti teendői körüli buzgóságával és nemes jellemével a vidék tisztelést és becsülését méltán kiérdemelte.

A plébánia épülete noha emeletes, de kicsi és szűk s nagyon régi Annál szebb a szent Jakab apostolnak szentelt templom és ékeesebb az órával ellátott torony.

Az említett plébános a plébánia átvétele után hogy a népet kellő ajtatosságra még inkább buzdítsa, két régi kopott oltáral helyett, új díszes oltárt állított fel és szent órást egyeletet szervezett, amelynek vezetése egy Pettauból oda rendelt szónok atyára bízott.

A perlaki temetőben az utca felől jobbra van egy ósrégi kerekded kápolna kis toronnyal, a szent Háromságnak szent-

elve. Mondják, hogy hajdan bálványok temploma volt s hogy annak fejében az evangélikusok is használták imahelyül.

A plébániai teendőket központja Perlak, továbbá Cirkovlyán, ahol szent Lőrincznek szentelt, elég nagy kiterjedésű fiók templom látható. Az ósrégi külsejű épület szájhagyomány szerint — a templáriusoké volt

E faluban szent Lőrincz napján híres szarvasmarha vásár szokott tartatni.

A perlaki fárához tartoznak még (1750 ben) Hemusovecz, Draskovecz, Oporovecz, Csehovecz, Oltok és Kraljevacz. Ez utóbbi községben 1748-ban a szomszéd nemések, a nép, de különösen a fermt nevezett plébános közös közreműködésével megkezdődött a másik, Mária Magdolnának szentelt templom felépítése.

Perlakon noha eléggé kiterjedt, csak kis, számlával fedett házikók találhatók (amint ez a szigeten általában szokás). Perlak híres nagy szarvasmarha vásáraitól, amelyek ugyanis szent-Háromság vasárnapján és szent Jakab napján tartanak meg.

Ezen városban halt meg 1556-ban a haza fájdalomára, az 1551. évben Ferdinánd császár által vezértábornokká kinevezett Rátkay Pál gróf és udvari ajtónálló. — Midőn ugyanis Szigetvár első felszabadítására, amelyet Stanichich Márk a körülzáró és ostromló törökök ellen védett), a királyi sereg minden oldalról, nevezetesen Stalerből és Karinthiából összpontosítatván, Perlakra megérkezett, hogy az idősebb Zrinyi Miklós hadával egyesüljön: valami haszontalanságon a németek egy más között összeveszttek és gróf Rátkay vezértábornokot amint lakásából kiölt, véletlenül agyonlőtték.

TANÜGY.

Ami mindent megteremt.

— Értekezés. —

Itta és a felső muraköz-hegyvidéki m. kir. állami tanítók „Önképző-kör”-i gyűlésen telovlasta:

HORVÁTH GYULA.

(4-ik folytatás.)

Aki kitartóan dolgozik, mérsékeltlen él s a keresmény egy részét félre teszi, az sokra viheti Nem szükséges ide fényes állás, csak egy kis beosztás.

Egy lord, aki négy millió dollár jövő delemmel birt évenként s jótékony czélokra ezreket áldozott, egyszer lovaglás közben kabátjáról egy gombot elveszített Leszállt lováról s addig kereste, míg meg nem találta.

(Nappainkban szegyélné ezt meg tenni egy kis uracs!)

Crusius német tudós egy luttollal hétézer beszédet írt le s egy kabátot 14 évig viselt.

Assyria, Babylonia a takarékoság hiánya miatt söpörtetett el a történet szin padárol.

Midőn Antiphon Sokratést azért tévé guny tárgyává, mert szegény ő azt mondta: „Nem az a szegény, kinek a jövedelme kevés, hanem az ki kevés jövedelem mel lett vágyait fékezni nem tudja.“

Hesiodus szerint az a gazdag ember, kinek egy darab szántóföldje, tehene és takarékos fel sége van.

A mai kor fő hibája, hogy akinek valamije van, az kiszórja pénzét az ablakon

Hova jutottát a magyar fő urak? A sok milliót eljeltte a külföld s a dicső ősi név a'zubahant a porba

I Miksa német császár Nürnberg városában a mesteremberek bezárták, mert nyolczer forint tartozását nem bírta megfizetni

Nézzük csak a természet munkáját Ez nem pazarol el semmit, csak átalakít. Az elszárgult falevél a földbe taposódik, elrothad s hiszitek, tán meg szünt létezi? Koránt sem! Tápót ad egy jövő nemzedéknek. Az állatországban hasonlóképp a szorgalom és takarékoság mintaképp látjuk A méhecske hőrség hangya, borz egész nyáron tartat hogy télen ne szűkölködjék.

Mi már most a szülő teendője, hogy gyermekével a munkát megkedveltesse? mert a gyermek jövője a szülők kezében van letéve.

Fokozatosan adjunk a gyermeknek dolgot, de úgy, hogy az sem testi, sem szellemi erejét fölül ne mulia mert nála nem a kenyérkereset a cél, hanem testének edzése, lelkének művése.

Addig, míg unatkozik, vagy pajtásai-val az utca porában piszkos játékot űzne, a fiu apjának, a leány anyának segítkezhetik. Míg kicsi, azt engedjük neki tenni, amit szeret, ha már nagyobb, ami neki szükséges. Ha valamit okosan meg tesz, jutalmazzuk meg csók, vagy öleléssel, de ritkán pénz vagy csemegével, nyalánksággal.

Nagyobb gyermekek napi időtöltése legyen írás számolás, éneklés, kapálgatás öntözés, gyomlálás; leánykánál kötés, varrás, fonás seprés, takarítás. Tanulja az időt becsülni és azt hasznosan felhasználni.

Később vegyünk olyan dolgokat elő, melyeknek az életben is hasznát veszi, pl. az ójtás, szemzés, faragás, selyemtenyészés. A gyermek ilyen aprólkés dolgot szívesen tesz, csak arra vigyázzunk, hogy kimerülésig ne vigyük mert a túlfeszített munka ártalmasabb, mint a restség

A szülő kezéből átveszi a gyermeket az iskola, mely a szülői házban megkezdett nevelést folytatja tökélyesíti, irányozza és bevégi. A köz és nyilvános nevelés csakis általa eszközöltetik

A család csak alkalmilag, az iskola tervszerűleg hat a gyermek értelmi fejlődésére és segít kezelt nyujt a szülőknek a nevelés nehéz munkájának bevégzésére.

Nem akarom az iskola hasznát, mint ismereteket e helyen bővebben kitéjteni, csak annyit mondok, legyen bármily kitűnő a népnevelés szentéye, ha a szülők segédkeztet nem nyujtanak, az magára hagyatva kevésre megy. És tájadalom, a dolog így

van pedig kinek fírad az iskola, ha nem a szülőknek? A tanítás nehéz munkáját még inkább súlyosbítják s az elvetett nemesség magvak csak ritka családban találnak fejlődésre szükséges meletet

(Folyt. köv.)

A Muraközi Tanítókérv választmányi ülésebből

A Muaközi Tanítókérv f. hó 15 én a közs. népiskolában választmányi ülést tartott, melyen a következő tárgysorozat tárgyalatott le:

1. Jeney Gusztáv tanítókérv elnök beszámolt és átadta Pálya Mihály gyűjtőbizottsági elnöknek a tanító árvalaházára szíves adakozóktól begyűlt 35 fnt 20 kr összeget. (Az adakozók névsorát a jövő számban.)

2. A választmány kimondotta, miszerint a tagsági díj-hátralékok nevei már czius 1-én a kir tanfelügyelő urhoz terjesztetnek fel

3. A Kottoriban tartandó kör-gyűlés programja kerülvén szóba, kimondatott miszerint egy felolvasás tartására a fillok szeráról: Weisz Károly képezei kerítés és egy gyakorlati tanításra, a kottorii tanítók egyike keretik fel.

4. „A szobatra eső írás és rajzolás kérdése“ című beadvány elfogadtatott és a központi elnökséghez továbbítás végett elküldetni határozatott

5. Tekintettel azon körülményre, hogy Muraköz iskoláiban a földrajz tanítása si keresen keresztül vitessék, a választmány jónak látván Muraköz összes községeinek helyrajzi adatait össze yűjteni, egy könyvecskebe foglalni mely vezérkönyvül szolgálna a tanító kezében. A kérdésnek miként leendő megoldására elnök, Margitai, Mencesy és Zrnyi vál. tagok küldettek ki

6. Szóba jött a jövő nagy szüniidőben Csáktornyan megtartandó megyei tanítói közgyűlés ügye is. Elhatározatott, miszerint a központi választmány megkerestetik avégből, hogy a közgyűlés megtartása július első napjaira tüzessék ki, mivel a képezdének új épületbe leendő áthordozás-kodása miatt — ami augusztus hónapra esik — nehézségekbe ütköznek a gyűlésre megjelenő tanítók elszállásolása.

Tánczvizalmak.

A perlaki társaskör tánczvizalma.

A perlaki társaskör f. hó 11-én tartotta meg szokásos tánczvizalmát — Alsó-Muraköz elite-bájját. A tánczvizalom rendkívüli sikerrel folyt le. A vendégkoszoruban képviselve volt a közel vidék értelmisége, szép számban Csáktornya is. Ily előkelő közönséget régen látunk együtt Perlakon. A jó kedv általános volt s kiválagos kivirradt gyűjtött. Mint minden tánczmulóságot Perlaknak, ugy ezt is a feszeltenség, általános jó kedv jellemezte, valóban büszke lehet a mulatság sikerére. A perlaki társaskör vizalom rendező bizottsága — Göz Ferencz, dr. Böhm Sidney, Sipos Károly — s vele együtt az egész társaskör, akik nem is kimétek senmi fáradságot, hogy a tánczvizalom a legközelebbi igényeknek is megfeleljen.

A rendezőség a hölgyközönséget csinos kiállítású tánczrenddel lepte meg.

A négyeseket 23—25 pár tánczolta.

A diszes hölgykoszorúból a következőket sikerült feltegyeznünk:

Asszonyok: Banelly Sandorné, dr. Böhm Sydneyné, Csesznák Józsefné, Ehenpanger Miksáné, Göz Fevenézné öv. Kostyál Jusztinné, öv. Konyári Mihályné (Csáktornya), Lange Kelenonné, öv. Sipos Karolyné, Spitzer Józsefné,

Verbanecsis Nándorné (Kraljevéc), Zakál Henrikné (Csáktornya).

Leányok: Barla Vilma, Berger Etelka (Nagy-Kanizsa), Csák Kornél (Keszthely), Fischer Nina (Alsó Kraljevéc), Grész Riza (Csáktornya), Horváth Blanka, Horváth Delinke, Lubbaymer Jolán (Csáktornya), Rések Lina, Stöger Matid, Sipos nővérek, Weisz Riza (Keszthely), Zakál nővérek Csáktornyaról.

Gyermekbál

Gyermek bál volt f. hó 13 án Sárossy László csáktornyai ügyvéd vendégszerető házában. A kicsinyek külön e célra készített csinos meghívók által hivattak meg ifju Sárossy László rendező által Az izlés-sel diszített tágas ebédli szolgált tánczemretil, amelyben délután 6 óraker megjelent mamáik és papáik kíséretében a leges legelső tánczvizalomra a báliasan öltözött kis hölgyek és fiatal gavallérok.

A kised hölgykoszoruban látuk: Adelmán Irma elemi tanuló, G és Mici elemi tanuló, Grész Tinike elemi tanuló, Grész Valéria elemi tanuló, Margitai Ilonka elemi tanuló, Margitai Zsenike ovodai hallgató, Nuzsy Anna elemi tanuló, Probszt Mariska ovodás jelölt, Tódor Linka ovodai hallgató, Zrnyi Ilonka elemi tanuló

Az ifju gavallérok közül jelen voltak: Grész Gyula elemi iskolai tanuló, Grész Kálmán elemi isk. tanuló, Fehér Lajos polgári isk tanuló, Sárossy Laci elemi isk tanuló Sárossy Feri elemi isk. tanuló, Tódor Jóska elemi isk tanuló, Ivánocsi Jóska elemi isk. tanuló, Grész Ernő po g isk tanuló

A kised hölgyek ifj. Sárossy és ifj. Grész rendezők által a terembe vezetettek s csakhamar kezdetét vette a táncz az a szton hangjai mellett amelyet Lujzi, meg Franczi bácsi s mások a legnagyobb szorgalommal és zenei ügyességgel kezelték Érdekes volt látni az apró tánczosokat, amint igyekeztek a taktusba bele jönni.

A tánczend első része letánczoltatván, a bálözök terített asztalhoz ültek és dicséretikre legyen mondva: ámbár a sok mindenfélre jó enni való között krém is, meg fagyalt is volt, nagyon türelmesek voltak és igen jól viselték magukat. A szünióra után kezdetét vette a hölgyválasz, majd meg a férfiválasz. A hölgyeskek csinos cotillon ordókat, a gavallérok gyönyörű sokrokat osztogattak tánczosainknak. Később elfáradván körjatekhoz fogtak, amelynek rendezésénél Kálmán bácsi segítette ki őket a zavarból amiért is nyomban hálas szemekkel mondtak neki köszönetet a kicsinyek.

Bent a mellék szobákban a gardirozó mamák meg a papák a házi gazda vendégszerető asztalánál azon elmélkedtek, hogy majd 10—12 év mulva komolyan megy már az, ami ma csak tréfa — t. i. a gardirozás. Hiába, az idő eljár!

A kis bálözök éjfélkor mentek haza pihenni, magukkal vivén egy felejtetlen kedves est emlékeit és árta lan szívecskeikben a hála állandó nyomait a kedves háziasszony és házigazda, nemkülönb minden jó néni és bácsi irányában, akik kedveskedő ükkel az első bál ik-reit előmozdították

A bottornyai tánczmulatság.

A folyó hó 13 án Bottornyan megtartott jótékonycéllu tánczvizalom minden tekintetben igen jól sikerült; a jelenvotak jó kedve csak reggeli 8 óraker ért véget.

Felülfizettek: Radli Mihály 80 kr. Kollay Lajos 1 frt Wirth László 40 kr. Molnar László 20 kr. Leopold Nándor 20 kr. Csáktornyaiak 60 kr. N. N. 40 kr. Selál Jakab 40 kr. Sebál József 80 kr. Grahovecz András 4 frt 40 kr. Mezga Teréz 60 kr. Özv. Huszár Andrásné 1 frt. Kollay Jeromos 1 frt 40 kr. Tiszai Ferencz 40 kr. Összesen 12 frt 60 kr. Fogadják a t. felülfizetők a rendezőség hálás köszönetét!

Tiszta jövedelmet a táncvizigalom nem eredményezett, minthogy a belépti díjakból csak 21 frt folyt be.

Nem mulaszthatom el itt megjegyezni, hogy csak sajnálhatunk kell kifejezni a fölött, hogy a legközelebbi vidékből úgy szólván senki sem jelent meg, annál inkább azonban feledetlen előtűnik a meglepetés, midőn Bellatinóczról Leopold Nándor ur és rokonai négy vendég Csáktornyáról érkezaban, Grahovecz András ur M.-Szerdahelyről megjelentek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A Muraközi Takarékpénztár** évi rendes közgyűlést f. hó 16-án tartotta. Jelenvolt 19 részvényes 130 részvényrel képviselve 1) Horváth Lajos elnök konstálván a közgyűlés határozatképességét, a jelenlévőket meleg szavakkal üdvözölte, és a gyűlést megnyitottnak nyilvánította. 2) Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése olvastatott fel. 3) A mérleg jóváhagyatott és a felmenitvény megadott. 4) Az alapsabályok értelmében kilépő négy igazgatósági tag, u. m. Kohn Hermann, Neuwrith Mór, Rosenberg Lajos és Zakal Henrik újra megválasztattak. Felügyelő bizottsági tagokul megválasztattak: Báron Lipót, Margitai József és Mozes Bernát rendes és Benedikt Armin és Neumann Alhert pótlagokul. 5) A „Muraköz” című lap a részvénytársaság hivatalos lapján fogadtatott el. 6) Baron Lipót az alapsabályok több pontjának módosítása céljából indítványt nyújtott be. Tanulmányozás céljából kiadott egy bizottságnak.

— **Értekezlet Perlakon.** Zalamegye törvényhatósági bizottságának nemesei intenciójához képest a gyermek-menhelyek, kised-ovodák, gyermekkertek megvalósítását öszelő. járási értekezlet f. hó 11-én tartatott meg Perlakon, a városi tanácssteremben, Kótyal Ferencz főszolgabíró elnöklété alatt. E népes értekezleten résztvett Alsó-Muraköz lelkészi, jegyzői, tanítói kara és az öszes községek előjáróságai. Elnök megnyitván az értekezletet, lelkes szavakkal esztelte az intézmény életrevalóságát, fontosságát, felkérte az értekezletet hosszás és meggyőző indoklás után, hogy tegyék magukévá az eszmét s hassanak társadalomig oda, hogy az erőteljes nemzeti lét nyelvben, fajtában és művelődésben biztosítsák. Többszörös hozzászólás után, a menhelyi bizottságokat megalakítottak olykép, hogy minden igazgatóság területére egy-egy elnököt választván, az az illető község értelmes s csel iránt lelkesülő egyeneiből, egy permanens bizottságot fog alakítani. Elnökökül minden igazgatóság területére az illető plébános urak, Perlakon pedig Sinos Károly gyógyszerész ur választattak meg.

— **A Perlakon székelő Alsó-Muraközi Takarékpénztárral** egyesült Önségelző-Szövetkezet IV. évi közgyűlést f. évi márczius 4-én délután 2 órakor tartja. A beküldött mérleg-kimutatásból kitűnik, miszerint a vagyon- és teher rovatok 50623 frt 97 kr. öszszegzet mutatnak fel; a múlt évi nyereség 2562 frt 59 kr. A szövetkezet elnöke dr. Bölüm Sidney, pénztárosa Verly Fe encz, h. könyvelője Lenk József. A felügyelő bizottságban Dobrin Ignác, Tivadar Ferencz és Vizmathy Sándor vannak. A múlt év égen a szövetkezetnek 162 tagja volt 2230 fizetlésszel.

— **A magán menosztályozást** az illető bizottságny én h 23 án A.-Lendván, 24 én Csáktornyán és 25 én Perlakon eszközi.

— **Hushagyó kedden** Csáktornyán is élnék áldoztak a farsang utolsó napjának

Délután 3 órakor négyes tehén fogatú szekéren vitték Karneval herceget végig a városon. A menetet mintegy 16 tagból álló e czélre alakult, tarka-barka ruhába öltözött álarczos-banda nyitotta meg és sajtóságos hangszerekkel és alakjaikkal megnevetették a nagyszámú néző közönséget, amely az utzókat elbűvönlötte. A menetet és a zenekart a helybeli iparos segítők szervezték, akik már előzőleg szorgalmasan készültek a mai napra s dícséretökre legyenn mondván — a közönséget sikerült felvonulásukkal meg is lepték. — Ezekon kívül egész délután jártak fel, alá álarczosok; olyan is találkozott, aki csodamadárnak öltözve plakáttal hirdette végigvonulásának idejét; ez alak is általános feltűnést keltett, nagy fáradsággal és zeállított, egészen föl-al fedett ruházatával. — Este majd minden vendégelőben szólt a zene amelyeket a mulató kompániák elleptek. A közönség csak a hajnali harangöszkor öszlott szét, ki-ki hazra, hogy hamut hintsen fejére és szánya bánja — kaczenjammerjét.

— **Időjárasi és gazdasági viszonyaink** február 9-től egész február 15-ig bezárólag. Majdnem az egész hét enyhé, hol borult, hol derült de kellemes napokból állott, nél fogva beállván a nagyobb mérvbeni hó olvadás, az öszi v tések itt ott szemléltetövé váltak. — Ugy látszik, hogy a vetések telelése, amint egyelőre következtetni lehetséges mind eddig kedvezöleg folyt le Trágyahordás, fa szekerezés folytattatik. A száraz takarmány ijesztöleg ögy. — a marha egészséges.

— **A Magyar Országos Méhészei** Egyesület havi közlönye, a „Méhészei Lapok” immár IX. évfolyamába lépett, s annak f. évi 1. sz. száma a következő gazdag tartalommal megjelent: Méhésztársainkhoz. Juhász Pál, a kitűnő veterán méhész (arczképpel). A méhek ingerlékenysége. Pár szerény észrevétel. Visszahang. Tanos Pál „Neiszter redivivus” című cikkére. Egyesületi élet. Méhészongós. Kérdések és feleletek. Lovelészekröny. A borítékon: Történet bevezetések. Mondani való. Tájékozásul. A méhészlet, amelyet az országos egyesület oly kitartó buzgalommal és szép sikerrel szolgál, az ország közgazdaságának egyik fontos ágát képezi, mely, epen az egyesületi működés folytán, már hazánkban is felemelkedett a külföldi méhészlet magas színvonalára. S csak nagyon melegen ajánlhatjuk minden méhészkedőnek, hogy az országos méhészeti egyesületi tagsági kötelekebe lépjenek, amire az egyszerű jelentkezés is elég. Az egyesületi tagjai számos más együleti előnytöl e tekintve, évi 2 frtnyi csekély tagsági díjért a szakszerüen szerkesztett egyesületi havi közlönyét is bérmenteseo kapják. Tagságra jelentkezhetni az országos méhészeti egyesület elnökségénél Budapesten (kir. műegyetem).

— **A „Hazi Közlöny”** második száma is megjelent, gondos, figyelmes szerkesztésben. — Minden során meglátászik, hogy szakavatott toll vezeti a lap szerkesztését és hogy az igazán bézgnötlő minden családban, amelyet a legjobb lélekek ajánlunk. Cikkjei a fővárosi lapok előtti is feltűnést keltenek és nem egy reprodukált mar belöle mutatvány. A második szám méltán sorra közik az e söhöz, tartalmas, magvas dolgáival, szép, a szöveghez alkalmazott képeivel és csinos kiállításával együtt. A lap minden felölel, amit az egészségtelgy közgazdaság rejt magában s behatáron toglalokzik az ujjb tapasztalatokkal, tanulmányokkal és hasznos tudnivalókkal. A „Hazi Közlöny” megjelenik minden hó 5. és 20. án. Ára egy évre 3 frt. févére 1 frt 50 kr., negyedévre 75 kr. — Szerkesztő Zaráy Ödön, kiadja Gyulati István Aradon.

— **A ruhazati egészségügyi szempontból** A Dr. Lörincz Ferencz ismert fővárosi orvos szerkesztésében megjelenő „Hosszu Élet” című egészségügyi szaklap a következő közérdekű közlömenyt tartalmazza. „A ruhazati egyik legfontosabb részét egészségügyi szempontból az ingek képezik. Legegészebb és együtal a legkezebb is a tiszta fehér gyöles ingek használata. A legnagyobb kellemetlenség az eddigi férfi in-

geknel a mellgombok által támadt, mert azok kellemetlen nyomást gyakorolnak a pusztára melre és a fémgombok dörsölése nem egy ízben öközt már bőrbetegséget De nagy hátránya a jelenlegi ingeknek az is, hogy az ing a gomblyukak gyors kiköpása következtében nem lehet tartós. Ehhez járul, hogy a mellgomblyukak csakhamar kiugulnak, az ing eleje kigombolódik és szétnyílik. Hány esetben képezte ez a légszű, tödöz vészitöhoz meghűléseit midön a test felhevült állapotában, pl. hálóban, stb. a szét nyílt ing mellett hűvös légáramlat érte a pusztára izadt mellet. A Várady Béla, budapesti férfidivat kereskedő által (kis hid-utca) feitalált férfingtonk mellgomblyukak, tehát mellgombok is egyáltalán nincsenek és mégis oly szorosra tapad és simulak két mellrész egy másra, hogy az ing sehol szét nem nyílik és a mellben levő szerveknek meghűlése ki van zárva. Ezen ingek tehát, amelyek igen szépek, kitűnő szabásuak és igen olcsók, egészségi okok miatt felettebb ajánlatok.” — Ha az olvasó visszamenekszik azokra a közleményekre, melyek ez ingekről a hazai lapok nagy részében megjelentek, bizonyára csak örvendeni fog, hogy a saját ismét nem eszalkozott, midön e kitűnő és czél-szerü ingeket a közönség figyelmébe ajánlotta. Most csak azt tartjuk szükségesnek megjegyezni, hogy övakodják az utánzóktól és csak azt a „Patent-inget” tartsa valódnak, mely Várady Béla élökölő fővárosi kereskedő, kis hid-utcai üzletéböl származik és védjeggyel van ellátva.

P...on történt, hogy egy valaki egy forintot ment kölcsön kérni egy másik valakihez, akinek magának sem szokott pénzke lenni

„Jegyezze meg magának barátom — mondá a hitelezőjelölt — ha töltem 1 frt kölcsönt akar, előbb tegyen le 2 frt kauziót. Ez a szokás nálam!

Báránypörköltet rendelt a vendég. Meghozták, hanem kissé erősnék tetszett neki Gyanakodott, hátha gidát adtak bárány helyett.

Oda sügja a pinczérnek: „Talán volna maguknak gida pörköltük is, azt jobban szeretném?”

— Hiszen ez is az! — válaszol a pinczér.

— Fújja fel barátom! — volt a felelet.

BEPITÉSÉK.

× „Barátom! — mondá egy fogattalajdonos — be ó lovaim vannak! Ugy mennek, hogy a nagy légnyomástól előll a lélekzetem, ha a kocsin ülök.”

× A savanyú-izekröl volt a szó egy társaságban. Kiki dicsérte a magát. Az egyik a borszéki viz gazdag vastartalma miatt kardoskodott ilyképen: „Örs voltam harmadéve, közel Borszékhez egy kis faluban. Elfogott a tintám Bolt közel nem volt, hogy tintáért küldhettem volna, a jelentésírás meg nem várhatott, mondom tehát a legénynek, hozz be borszékit. A legény hozott én egy kis bor közé öntöttem s higgyék el uraim, úgy megfektetted, hogy néhány percz múlva már irtam belöle, akár csak a legfinomabb tintából!” — El is hittük neki.

× „Még ez sem történt meg velem!” — beszéle egy vadász. — „A minap felugrik előttem egy nyul. Én czélba veszem, rádolpázok: durr, durr! S a nyul elfutott. Boszankodtam, hogy ily ügyetlenül löttém, — aztán veszem csak észre, hogy a puskám neu volt megöltve!

MEDJIMURJE

Urednička pisarna:
Glavni pisar, bratara hiza, levo na kouliznaji. — S urednikom med u svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošilke kome se sadržaja novina, naj na pošilju sa ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova kam se predpisa i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju

Smaktni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ vu Čakovcu — „Dobij-Medjimurske Sparkasse“ i „Podpomagajućega društva“ vu Prelogu. — „Gorjio-Medjimurskoga kulturnoga društva“ vu Strigovi.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 3 frt — —
Na pol leta . . . 2 frt 50 —
Na četvrt leta . . . 1 frt 25 —

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se polng pogodbe i fal računaja.

Nekaj iz pravice orsaga.

Od občinah.

Vu varmegjiji nalazeće se občine spadaju pod samoupravu iste varmegjije, t. j. sve skupa činiju varmegjinsko občinstvo; ali opet svaka občina ima stanovitu vlast upravljanja, koje upravljanje obavljaju občinski poglavari i zastupniki.

Občine delije se na tri razreda; na redovite varaše, na velike občine i na male občine Redoviti varaši, kakti v kse i bogateše o b e i n e, imaju i vek u samoupravnu vlast, ali zato spadaju pod varmegjinsku samoupravnost. Velike i male občine su pod ravnanjem sudca, on njim daje vun samoupravne naredbe, a više občinah skupa čini jednoga sudbenoga kotara. Razlika med velikimi i malimi občinami je to da velike občine moreju same obdržavati ono, kaj njim zakon zapoveda male občine su siromašneše, zato njih se vi e skup složi, i skupa sadržavaju jednoga bilježnika ili notariuša

Jesu izvan toga puste, gde je malo stanovnikov, koji niti ne činiju občinu, nego su priključene k kojoj občini

Redoviti varaš more postati samoupravni, ako mu zakon dopusti Nadalje ministerium more dopustiti, da pusta postane občina, mala občina da postane velika občina, velika občina redoviti varaš da postane samoupravni varaš Isto tak more s dopušenjem ministerijuma samoupravni varaš postati redoviti varaš, ovaj opet vel ka občina iz velike občine mala občina Ali ako koja občina hoće postati velika, a velika občina hoće postati varaš, onda se mora dokazati, da to želiju oni občinari, koji skupa plaćaju polovicu porecije od cele občine; nadalje mora se dokazati, da bude občina mogla podnašati sve one terhe, koje povećana občina im. Ako pak se koja občina pomenšati hoće, onda se mora dokazati, da ovo pomenšanje zahtevaju oni občinari koji plaćaju više kak polovicu porecije od cele občine, i da nemreju sve terhe podnašati, koje bi morali vu ovom stanju podnašati.

Iz povesti magjarske.

Ladislav peti (1453 - 1457) Kada je na tronu stupil, postal mu je nezdušni Czilley tolnačnik. Akoprem je Hunyady prestal biti vladar zato mu je Czilley ipak neprijatelj bil. Ali svemoguću čuval je Hunyadya, koj je i nadalje mnogo vitežkih činov učinil.

Mahomed turski sultan je naime rekell: „budući je jeden bog na nebu, mora biti samo jeden gospod na zemlji.“ Mahomei je hotel biti gospodar celoga sveta. Zato je i dopeljal 200.000 soldatov k Nándor-

Fehérváru, kojega je onda mladi Hunyady Ladislav i Szilágyi Mihály branil. Hunyady Janoš podelil je svim oprošćenje grehov, koji su išli vu vojsku proti Turčinu. Ali tomož od nikud nije dosla Hunyady Janoš je k gotovoj već vojsci još nekaj na svoje stroške skup spravil. Papa poslal je takaj redovnika Ivana kapistrana, koj je hodil od mesta do mesta i ljude vu vojsku zval Hunyady imel je svega skupa 60 jezer soldatov i s temi došel je vu Nándor-Fehérvár.

Mahomed prišel je birku i hotel je varaša zavzeti, i Turčini su splazili na zidine Jeden turski soldat hotel je već tursku zastavu zupičiti na zidu, znak predobljenja, ali njegovu nakanu spazil je Titus Dugovics, pograbil je Turčina i hivil se je skup s njim vu glubljinu. Borba je strašna bila, nazadnje navašil je Hunyady vun zgrada na Turčine i pretiral je nje.

Na bojnom polju ostalo je 40 jezer mrtvih Turčinov, 4000 bilo je vlovljenih i zgubili su 300 štukov Sam Mahomed zadobil je ranu. To se je pripetilo 21. uliša 1456 leta.

Posle ove bitke nije već Hunyady dugo živel. Vumrl je istoga leta 11. augustuša Od svojih sinov Matijaša i Ladislava ovak se je oprostil. Strah božji i ljubav domovine je ono, kaj vam kakti baštinu (herbiju) ostavljam Zatim jih je opomenul, da budeju verni kralju i domovini. Rmski papa nazval je Hunyadya za branitelja vere Za dva mesca potlam vumrl je i Kapistran Ivan.

K: prostost Medjimurja.

IX.

Nedelisce.

Po bilježkahu jednoga pavlina.

Nedelisce leži na zapadnoj strani od Čakovca pol vire daleko vu blizini potoka Trnave i obkoljeno je posvd s plodnimi oranici i senokosami. Po pripovedanju starih (1750) stanovnikov, bilo je Nedelisce jako veliko trgovišće, vu sredini imalo je farov i crkvu, po jednoj česti vuitah tekla je Trnava. Kak i kada je opustošeno, to se nezna.

Da je tu vre 1547. leta tiskarna bila, to nam svedoči na horvatskom i bohmečkom narečju štampani „Tripartitum Regni Hungariae“, od kojega je vezda već (1750) tak malo, da sem s težkim trudom — veli pavlin — jednu od tih knjižah edinu i to od sv. jurskoga plebanusa Mihanovič Ivana dobiti mogel.

Vezda (1750) neima nikaj znamenitoga vu ovom trgovišću, zvan dva orsački sejmi, od kojih se jeden na dan sv. Vida mučenika a drugi prvoga septembra obdržava.

Plemenitaških imanjah niti tu, niti vu blizini neima. Kaj se tiče farne cirkve ova

ima lepi turen s vurom i dosta je prostrana, leži čisto blizo Trnave. Zidana je njena prva strau (sanctuarium) na gotični štíl a posvećena je svetomu Trojstvu.

Kada je ova zazidana, to se nez a, samo se misli, da je okolo 1400 počinjena. Vezda (1750) tam prebivajući plebanuš Antun Milosa, koj je na bnskom sveučilištu theologiju (bogoslavje) zvršil, odlikovan je zaradi lep h sposobnosti i osobito marljivoga delovanja, sa podjašprištskom častju i službom. On je podigel lepi veliki oltar i druge dva poboćue, kak takaj podigel je naproti korusu vu kapelici bl. d. Marije jako lepi oltar.

Vu lepom redu držanoj cirkvi nalazi se jeden nadgrobni kamen s napisom: »Sculptura Egregii Domini Wolff Dragach de Pleternicza, nec non conjugis, sc liberorum obiit 21. Mensis April. A. D 1578.“ Grobnica poglavitoga gospona Dragach Wolffa od Pleternice i njegove supruge i dece. Vumrl 21. aprila 1578. leta.

Prijašnji plebanuš podigel je tu drveni farov na dva kate, budući se je stari već rušiti počel.

Pripoveda se tu od jednoga zvona, da su na zapoved gospostine jeden jako težki zvon odovud odpeljati hoteli, nu došavši do Trnave, nekak se je prehitil ter tak vtonul, da ga niti s najvećom silom van potegnuti već nisu mogli. Zvon taj sve je dalje to ul i tak zniknul, da mu niti mesta nije moći poznati, samo kadkada čuje se njegov mukli glas iz zemlje van. *)

K fari Nedeliscu spadaju još sledeće izvanske občine: Hraštan, Trnovec, Puščina, Kursanec, Totovec, Strahoninec, Pretetinec i donji Stakovec a napokon Macinec, koj je na granici štajerskoj. Vu ovoj poslednjoj občini nahadja se jedna filialna cirkva, koja je posvećena blaž. dev. Mariju pohodjućoj sv. Elizabeti, što je ovu zazidal, to se nezna.

Sim sa hodi na prošćenje; na dan sv. Jožefa pak, kak tokaj na mlade nedelje draži ovdí dotični plebanuš prodeštra.

Varmegjinska naredba

6065 ob sigurnosti od ognja.

543

Dalje.

§ 9.

Otvori za kurenje od jednoga te i toga cilindra imaju se vu razli nostnoj visini speljati, postrani otvori moreju jeden pod drugim najmen e za 50 centimetrov stati. Spelvanje dima črez spojenje od raznoličnih štokov nad jeden te isti dimjak prepoveda se.

*) To se i dauidana od toga zvona vu Nedeliscu pripoveda. Urednik.

§ 10.

Ruženicu ili kakvogod vrsti graditeljnoga drva oklasti o stenu dimnjaka prepoveda se. Graditeljna drva imaju se na krovu tak namestiti, da graditeljno drvo, kakve mu drago vrsti razstavlja (deli) stena napravljena s debeloga vapna od debeline najmenje od 15 centimetrov od nutranje strani raufanga i izvan toga, da ostaje sup lina med njimi od 16 centimetrov.

§ 11.

Raufangi-razumevajuc s m i cilindre, imaju se zezidati nad vršek krova vu visinu najmenje od jednoga metra.

Ako se raufang poleg susedne od ognja nesigurne stene podi'e, onda se mora dizat nad gornji del kulaše ove stene vu visinu od jednoga metra. Ako je pak stanje obkoljeno od višesih stanjah, onda se dimnjak mora tak visoko podizati, da dosegne do slobodnoga zračišća.

§ 12.

Od zmetanja dimnjakov i od dužnosti raufangerov naredbu naredba visokoga ministerstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu, koja je 1884. septembra 9 pod 15002. brojem ustanovljena.

Zvan toga dužen je raufanger vu takvih prigodah gda bi vlasnik hiže ili njeni stanovnik zapreku delat vu redovitom zmetanju, prijavu podnesti občinskomu poglavarstvu glede toga, koje je poradi odstranjenja zaprekah zvano namah posloovati i p'djedno zaprecitel a zmetanja dimnjaka varmegjinskomu sudcu zbog kaštigovanja dužno prijaviti.

§ 13.

Pećnice i mesta odredjena za kurenje zidati poleg druge hiže, kak i plehnate prostore za kurenje na vulicu kak na slobodni prostor izpeljati prepoveda se.

§ 14.

Zidanje zatvornih kuhnjah, te izpeljavanje dima po nahižu vudilj nad kulaču prepoveda se

§ 15.

Na mesto peći hasnovati za grejenje nedopusća se niti iz željeza zgotovljene, niti po zidaru zastavljene cevi za odvajanje dima.

§ 16.

Prostorije za kamine (ognjišće) za kotlenke, te tvornice za popravljenje žganice i sestoka pitja s drvenasti stvarih poditi prepoveda se

§ 17.

Pećnice, kovačnice i fabrike za pravljenje žestokih stvarih, moru se samo od sigurnih stvarih od pogibelji od ognja i ognjišta njim na boltu zidati.

§ 18.

Švaki vlasnik hiže i rendator dužen je vu svom stanu neprestanu pripravnu vodu držati.

Poglavarstvo dužno je brinuti se, da su občinske sprave vu tej cilj za držanje vode navek pune.

§ 19.

Svaka občina dužna je prama broju pučanstva, nu najmenje dva noćne strazare vu potrebjavati, koji dvojenoge šloveca polje vunjskoga boravljenja zapitaju, dotično pridržavši ga pred birova sprevođiju, čisti zrok dvojenoga izvabiju, vu priliki pak ognjene pogibelji sa zvonjenjem na stran i s oglašenjem na stran i s oglašenjem mesta od ognja opomene stanovništvo, te podjednu svako skvarjenje i zločin po mogućnosti odstranjuju, zaprećuju.

Vu velikih obćinah, kak i vu onih malih obćinah, kojim materijalne sile dopuščaju

imaju se namestiti noćni strazari s redovitom plaćom, nenavršivši 20-to leto nemoreju se za noćne strazare upotrebiti.

Vu stanovitih okolnostih, ako to hasen obćenite sigurnosti iziskuje, ima pravo višja oblast odrediti, da se vu stanovitih obćinah broj noćnih strazarah na potrebno vreme i povekša.

Pravilno razredjenje noćnih strazarah, kak i nadgledanje glede toga, jeli određeni strazari vršiju svoju dužnost redovito, dužnost je občinskoga birova, koji se vu prigodi zanemarenja glede toga ima kaštigovati poleg §§ ov 90. isledećih 22. zak. čl. od leta 1886.

Ako se određeni noćni strazar nepostavi na mesto, ili se pred vremenom oddalji od onud, ili ako drugač svoju dužnost nevrši redovito i podpuno, počini falingu, te se ima po glasu ove naredbe kaštigovati.

Svaka občina i pustara dužna je prema svojoj premoćnosti nabaviti se do 1. juliša 1888. apricalku za gašenje ognja, sprave za držanje vode lajtre, štange s kvakami. Ove sprave na takvih se mestih moraju čuvati, da vu slučaju pripećenja ognja namah se moreju vu ruke zeti, te se zbog mogućnosti za hashasnovanje mesečno delomice imaju pregledati, i vu prigodi potrebe namah se imaju popraviti. Pregledanje ima se ognjogascem poveriti, a gde ovakvi nesu ustrojeni, te ov poposel občinsko poglavarstvo izvršuje.

§ 21.

Na odprtih ognjišćih (kamin) ogenj se na večer pogasi, te se žeravka pokrije s prikladnom posudom.

§ 22.

Vu onakvih kovačnicah, kojim nad raufange odpadki zaveći vrcaju, brez priredjenja pridržatelja za iskre, vršenje mestrije prepoveda se.

§ 23.

Kuhanja žganice (žganje), talenje masla i mašće vu takvih stanjih i mestih, koja nesu sigurna od pogibelji, koja je spojena s obavljanjem takvih poslova, prepoveda se.

§ 24.

Svinje smuditi su ti kenoplje i len nad ognjem bliže od 300 metrov od obćine prepoveda se.

§ 25.

Prnjke i pepela držati na nahižu ili na odprtih mestih prepovedano je.

§ 26.

Zrnje vu snopju, kenoplje, len i kakve god vrsti stvar, koja se lahko vužge na prostoru okoli hiže i blizu kuhinjskih vratoh kak i drva za kurenje vu kuhnji ili poleg ognjišća i na nahižu nagomilati (skup sklasti) prepoveda se.

§ 27.

Mlatenje s mašinom parnom ima se pred početkom posla občinskomu poglavarstvu prijaviti, koje je dužno potrebne predvidajuće poslovne mere neprestano na oprezu imati, te čim bi njihovu menjakavost opazilo, mlatenje ima obustaviti dati, navlaštito pak, da vu obćini ili s ovom vu neposrednom spoju obstojećih škudnjisćih mesto za mlatenje određene budu od drugih kozlicah i gospodarskih stanjah najmenje za 60 metrov dalko namešene.

Špricalka, voda i druga za gašenje potrebna sredstva uvek naj budu na mestu, gde su mlatala, pripravna.

Pridržavatelj za iskre od željezine došavte od izlaznika masinskoga ognjišća, mora za deloranja mašine uvek zatvoreni držati.

Vu velikim vetru prepoveda se mlatiti s parnom mašinom.

§ 28.

Na škudnjih, nahižju, v parmi, kolnici,

štali i vu mestih zadržavajuših lahko se vužigajuće stvari, nadalje prigodom vojnje snopja ili krme na kolih, tak i prigodom mlatanja trganja kuruze pušiti prepovedano je.

(Konec sledi.)

KAJ JE NOVOGA?

Nesreća na Balatonu.

Csapo Daniel dobrostojeći i objubljeni gazda iz Gornjega Eörsa otišiel je od doma, da nekaj ribah pri balatonskih ribariskih prikrbeti. Vu svojoj kleti napunil je dve flaše žganice, da ovu za ribe zameni, ter se odputi na ledeni hrbet Balatona. Na nesreću svoju nadošel je na luknju, gde su ribari ribe lovili ter koja se je na noć na slabo zamrzla. Csapo kričiel je za pomoć iz svega grla. Krič njegov čuli su almdski ribolovci, koji su mu taki na pomoć bezali. Ali dok su ovi do mesta nesreće nadošli, do toga se je već Csapo zadušiel i oni su ga mrtvoga izpod leda van potegnuli.

Grozna nesreća.

Vu Bakony-Nána (varmegjija vesprimska) otroval je gospoštinski kasnar jedno zaklano janje sa strihuinom ter ga izložiel, da prevelikli kvar počinjajuće grabeljlive zveri otruje vu ovom hataru. Nesreća je tak hotela, da je to janje jeden seljak našiel a videći, da mu je meso neizkvareno, odnese ga doma. Žena pripravila je fini obed, kojega se je cela familija vugodno vžila. Isti dan počutili su strahovite boli i brzo su za pomoć se ogledali, koja je i nadošla, ali već zabađava. Drugi dan potlam te gostbe vumri su muž, žena i deca vu strahovitih mukah.

Papir.

Što bi gda samo pomislil, da se budu iz papira i peći delate? A ipak je istina, ar je jeden pametnjak amerikanski i to vre preiznašel Papir namoče vu stanovitu materiju, koja ima tu vlastitost, da se ogenj neprime, onda vu toj pacani papir vu ovu svrhu pripravljen, negori, stoga je i peć takova sigurna proti ognju i da se lepo kuriti. Iz takovoga papira delaju i raznovrsne posude za kuanje i pečenje hranah, lonce, tepsije, ranjle i td.

Beteg carevića Wilhelma.

Već su i sami doktori mislili, da se bude carević rešiel pogibeljnoga svojega betega i da bude čisto ozdravil. Ali su se svi vkanili ar se je beteg vu zadnje vreme tak pogorsal, da su morali visokomu batežniku gut rezati, da se nezaduši. Operacija ova sređno je obavljena i to tak kunstno, da carević nije vuogo krvi prelejal i skoro nikakove boli trpel. Vezda leži mirno v postelji, nesme nikaj govoriti a doktori misle, da je vezda već smrtna pogibelj odstranjena.

Gibajući se bregi.

Iz grčkoga varoša Athene čujemo, da se je tam med varoši Aegium i Patras jeden red bregov (jedno pobrežje) genul, ter se je već na meter daljine k morju približiel. Vu ravnici pod ovim pobrežjem nahadja se željeznica, iz koje moraju putnici na ovom pogibelnom mestu doli zajti i dober komad puta pešice iti. Moglo bi biti, da su ovi bregi tak s vodom obočeni, kak je n. pr. naša medjimurska plivajuća tratina (splavanjka), koja se pri natoku vode vu vis zdiše a pri opadanju doli spušta.

Lepoglava.

Glasovita temnica ova pomnožala se je 10-ga o. m. s jednim novim i vu političkom splavljenju baš glasovitim gostom. To je David Starčević fiškal jastrebarski, za kojega zna-

mo, da je naš orsag i sve Magjare pojesti hotel. Apeloval je, nu višji sud odhitil je tu apelaciju i vezda mora taj naš prijatelj vu glasovitom mestu Lepoglavi osvedočiti se ob onoj istini: „Što pod drugim jamu kopa, sam se vu nju zakopa.“

Prestrašeni vuk.

Boneza Petko iz S. Sz. Györgya iduč cigan klarinetu šuš baš si je premišljaval, kak bi vezda doher bil pećeni puran, kad na je denkrat opazi za sobom nedaleko dva vuka. Zabil je taki na purana, pa skoči i beži do bližnjega dreva, ter brže gor na njega. — Vuki su mu s vrlim gustošću zube kazali i na njega se kesili. — Zima je bila nesnosna a Petko s dvojen vu tom kritičnom položaju. Ali ima cigan pamet! Brzo se domisl, vzeme van klarinet ter počme vu njega žalostno puhati. Vuki začuivši se deručemu se glasu klarineta, počmu bežati. Nađ je Boneza stoprarn puhal s celom svojom sapom, ter vuke još bolje preplašil. Nigdär nije misli, koliki kiuč ima vu svojem starom klarinetu!

Kratke novosti.

— **Fašnjanski torak** su letos vu Čakovcu jako veselo obdržavali. Celi dan i noć su maršade hodile. Osobito ob 3 vuri odvečer se je vozil jeden veliki čug po vaulicah, fašnjaka su s 4 kravami pejal, s muštem svojim a pred njimi smešno oblečeni mužiški su igrali. Smeh, pak veselje je bilo svigdi. — **Dolno-Medjunurskom** šparkassom sklopljeno Podpomagačuce Družtvo (vu Priloku) bude 4-ga marciuš obdržalo svoje veliko spravišće ob 2 vuri odve er. Čisti dohodek laužnji je 2562 fvt 59 kr. Ovo družtvo ima 162 člunov. — **Medjunurska Sparkassa** (vu Čakovcu) je 16 ga o. m. obdržala svoje veliko spravišće. Čisti dohodek je ove šparkasse 8211 fvt 98 krajcarov. Sparkassa ova je naše novine izebrala za svoj službeni list. — **Vu Preloku** su se 11-ga o. m. izišli svi Dolno-Medjunurski Gg. plebanuš, notariuš, navučitelji i poglavari — da bi se rezgovarjali o tom, kak bi mogli vu obćinah za male dece selska dadišišća otemeljiti. Predsednik bil je na tem spravišću G. Kostyal Ferencz varmegjinski sudec; odlučili su, da budu vu svakoj obćini jednu komisiiju izebrali pod predsedničtvom gg. plebanušov, koji budu vu tem poslu dalje korake činili.

Magjarska slovnica.

Nekoji potrebni razgovori vu magjarskim jeziku za one, koji bi se radi znali nekaj po magjarski razgovarjati —

IV.

Gospón pak sabol. — Az ur meg a szabó

Gospón. Poglejte, gdo to kući, gdo je?
U r. Nézzétek meg, ki koczog, ki az?
S a b o l. Odprite, budete vre videli.
S z a b ó. Nyi-sátok ki, majd meglátjátok.
S a b o l. Jeli su gospón doma?
S z a b ó. Vajjon az úr itthon van?
G o s p ó n. Je, kaj hoćete?
U r. Igen, mit akar?
S a b o l. Ja sem sabol i donesel sem opravu.
S z a b ó. Én szabó vagyok és hoztam ruhát
G o s p ó n. Hote ruter!
U r. Jöjjön be!
S a b o l. Budu zapovedali opravu probati?
S z a b ó. Parancsolni fogja a ruhát megíró báni.
G o s p ó n. Kážite mi kaput, jeli je dobro napravljen.
U r. Mutassa meg a kabátot, vajjon jól van-e elkészítve?
S a b o l. Ja se ufam, da budu zadovoljni.
S z a b ó. Én reménylen, hogy meg fog elégedni.

Gospón. Nisu rukavi pređugi?
U r. Nem féltötte hosszuk az ujjai?
S a b o l. Nisu, ravno su prav.
S z a b ó. Nem épen jök.
G o s p ó n. Hlače su jako tesne.
U r. A nadrág nagyon szük.
S a b o l. Ovak se vezda nose.
S z a b ó. Igy viselik most.
G o s p ó n. Stupite malo na stran.
U r. Lépjén kissé félre.
S a b o l. Prosim, budem.
S z a b ó. Kérem, fogok.
G o s p ó n. Budem se vu zrcalo pogledal.
U r. A tükörben megnéztem magamat.
S a b o l. Naj se samo pogledéjtu.
S z a b ó. Csak néztem meg magát.
G o s p ó n. Nikaj nije od sukna ostalo?
U r. Semmi sem maradt a szövetből?
S a b o l. Čisto nikaj.
S z a b ó. Tisztán semmi.
G o s p ó n. Kaj sem dužen?
U r. Mivel tartozom?
S a b o l. Ovo je račun.
S z a b ó. Itt a számla.

Z A B A V A

Na noćnoj straži.

Znamo svi kaj je dinstreglama siromaš noga soldata. Za najmenšu falingu, zbog maloga smeta na gumbu, zbog malo na stran stojećega kravatina itd. hajd s njim vu dunkli! A kaj pak onda, kada na postu (straži) stoji a večkrat izvan varoša na samom, gde ga niti duša nevidi, pak još k tomu v noći! Bog mu se smiluj, ako bi se podufal česa prestrašiti ili na koj dragi način post svoj samo na jednu minutu ostaviti! Jeli ni bobri Boz more ga tu težke ka-tige rešiti.

Tak je Pulay Karola bakanuš pri P. varošu, vani na prostoru ležeći depotmagazin stasž čega nevolje rešil.

Pulay Karol stražil je jedne jako mrzle noći depotmagazin blizu cintera ležeći. Po priliki j dan vuru ili dve pred polnoćju začelo ga je srce vlaš za nečim. Pulay postane, počme poslušavati jeli što neide, osvedočivši se, da od nikud nišće neide, hiti pušku na stran ter se hapi jednoga devinskoga posla. Začne brzo sneg vu jeden kut magazina grnuti a kada ga je dosta nagnul, napravi iz njega člouč u spodobu, obleče na ovu svoj kepenjeg, na glavu mu pritisne svoja čaku a s boka zapici vu njega pušku svoju.

Pulay rezveselil se je nad svojim majsteršćukom (remekom), malo se još rezglečne okolo i nevideći nikoga, skoči gologlav prama cinturu, preskoči plot, ter pokuca na obločecu kapure.

Bar si ju jedankrat ogretim reče vu sebi. Oblok se odpre i vu taj hip podene glavu lepa keerka ovdšnjega grobara — Katca. Si ti Karol? zapita po stihoma. A što bi bil? reče Pulay, ter započne vugodni razgovor sa svojom Katcom.

Nisu se oni prvič ovdí spomenkovali; bilo je to već višekrat, ar Katca živela je za Pulaya, ov pak za Katien.

Kad su v najlepšem razgovoru bili, vudri vu Katćini huži vura dvanaest. Pulay se je presenetil.

Hah! duša draga, moram brzo iti, merti sem i već zakasnul. Brzo joj obeća, kada bude cpet došel, pak beži k svojemu postu. Ali nesrećni vu naglosti svojoj skoči vu jeden grob koj-ga su za drugi dan skopali, — on nije mogel vu hip van se popeti. Nova straža već je pri magazinu bila, da ga izneni. Drihtajuć je čekal i poslušal, kak vezda

bude frajter dal novo došlomu stražaru po trebni navuk, ter glasno zakommandira: Alter Wachposten ab! Neuer antreten!

No kaj! Kaj se vi tam niti negenete? Abtreten!! I još nećuje! Vi tam tak stojite, kak drveni Matók!

Na to se je i Pulay nasmejäl vu grab. Frajter videći, da se stražar na nikakov komando negene, pristupí k njemu, ter ga po amenu vudri.

Hah! ov se je zmrzel, siromak! To je s nami siromašnimi soldati! Vi budete ovdí ostali a ja idem prijaviti, kaj se je pripetilo, reče brzo s njim došavšem Strahomatiču gmajneru.

Strahomatič bil je plašljivi človek i bojal se je polek zmržozenoga soldata stati, zato potegnul se je od njega vkraj na drugu stran magazina.

Vezda se Pulay dobro domislil. Zepne se s težkom mukom van iz grab, ter počme muklim glasom: „Jaj tebi tam na straži, ti budeš moj zajtrek, ja sem vrag Beizehub.“ Strahomatič nije bilo već treba; misleći, da vrag ide, pobjegne ves zvun sebe prez glasa i traga.

Pulay priskoči brže, obleče svoj kepenjeg brzo rezmeče snežnoga soldata ter pričeeka stražu.

Moremo si misliti začudjenje oficira, koj je na inšpekciji bil, ter s frajterom sim došel, da se osvedoči o smrti smržuzenoga soldata. Siromašni frajter ves je il zvun sebe, videći, da se s smržuzeni prebudil.

Kaj znamenuje ta komedija? zapita oficir srdito.

Pulay stupi naprvo i reče ponizno: „Pokorno javljam gospón kapitan, ja bi bil moral već vu polnoći izmenjen biti, ali nije nišće došel, da me izneni. Već viš tri vure stojim na tom mestu prez zamene.

Dobro je, reče kapitan, vi ste dber soldat, ja vas budem zato nadaril.

Vezda se obrne k frajteru i reče dalje: Vi budete ta mesto ovoga ostali, zutra pak dojdete k meni na raport, ja vas budem reda navéil vi pijaudura!

Kehrt euch! Marsch!

Pucke pesme.

I.

Starinska popeka od Francuzkoga boja.

Ki mi to govori, istinu poveda,
Da Francuzka zemlja jako je nesrećna.

Niti nije čudo, da ona nesrećna,
Ar je vumorila kralja Ludovika.

Ali čekaj, čekaj, gda Magjari dojdou,
To moreš dobro znat, da prazni ne projdou.

Ar bu s njimi došla Maria patrona,
Ku mi zazivamo kod nje lepa trona.

Oni doneseju na svojoj zastavi,
Ke bu se prestrašil nevernik šegavi.

I Moskovićska pri Indiji stoji,
Vuogo sto i jezer mi se ona broji.

Prot' tebi vojovat, ona bude išla,
Da bu te nemilo z korena skončala.

On Rimski poglavar, svemu svetu glava
Nad kršćanskoj cirkvi, to je Rimski papa.

I on mi s armadom v ravnom polju stoji,
I on sve toliko vnoeg jezer broji.

Prajz bi bil pomoćnik, ali nemre biti,
Ar hoće Helender mu v orsag vuditi.

